

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาปัญหาด้านวินัยและสภาพแวดล้อมของนักเรียนอาชีวศึกษา ในสังกัดของรัฐบาลและเอกชน กรมอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในจังหวัดขอนแก่น โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ปีที่ 1 2 และ 3 และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ปีที่ 1 และ 2 ในสังกัดของรัฐบาลและเอกชน กรมอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในจังหวัดขอนแก่น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 จำนวน 13 โรงเรียน จำนวน 28,200 คน ซึ่งเป็นนักเรียนชายจำนวน 16,305 คน และนักเรียนหญิงจำนวน 11,895 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 2 และ 3 และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 1 และ 2 ในสังกัดของรัฐบาลและเอกชน กรมอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 จำนวน 13 โรงเรียน จำนวน 941 คน แบ่งเป็นนักเรียนชาย จำนวน 546 คน และนักเรียนหญิงจำนวน 395 คน

3.1.3 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ซึ่งแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นจำนวน 13 โรงเรียน ในแต่ละโรงเรียนแบ่งเป็น

ระดับการศึกษา คือ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในแต่ละระดับการศึกษาแบ่งออกเป็นชั้นปี คือ ปวช. 1 2 3 และ ปวส. 1 2 และในแต่ละชั้นปีแบ่งเป็นเพศชายและหญิง โดยจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละระดับการศึกษา และระดับชั้นปีที่จะสุ่มใช้วิธีการหาอัตราส่วนดังนี้

3.1.3.1 หาอัตราส่วนของจำนวนตัวอย่างที่จะสุ่มในแต่ละโรงเรียนทั้ง 13 โรงเรียน ตามอัตราส่วนของขนาดตัวอย่างที่ต้องการ โดยใช้สูตรของยามาเน (Yamane, 1967:อ้างถึงในพวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2536) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 884 คน

3.1.3.2 หาอัตราส่วนของจำนวนตัวอย่างที่จะสุ่มในแต่ละระดับการศึกษา และระดับชั้นปีในโรงเรียนต่างๆ ทั้ง 13 โรงเรียน ตามขนาดของตัวอย่างที่ต้องการในโรงเรียนนั้นๆ

3.1.3.3 หาอัตราส่วนของจำนวนตัวอย่างที่จะสุ่มเป็นเพศชาย หญิงของนักเรียนในแต่ละชั้นปีของแต่ละโรงเรียนตามขนาดตัวอย่างที่ต้องการ

3.1.3.4 สุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเพื่อตอบแบบสอบถามโดยวิธีสุ่มแบบมีระบบ (Systematic Random Sampling)

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนนักเรียนอาชีวศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ระดับ ปวช. และระดับ ปวส.
ทุกชั้นปี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 (ต่อ)

สถานศึกษา	ปวช.1		ปวช.2		ปวช.3		ปวส.1		ปวส.2		รวม
	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	
สถาบันเทคโนโลยี- ราชมงคล วิทยาเขต ขอนแก่น	553	37	507	29	451	26	1005	118	902	63	3691
รวม	4373	3191	3438	2719	3219	2490	2922	1959	2353	1536	28200

หมายเหตุ : วท. หมายถึง วิทยาลัยเทคนิค
วอ. หมายถึง วิทยาลัยอาชีวศึกษา
วก. หมายถึง วิทยาลัยการอาชีพ
วษ. หมายถึง วิทยาลัยเกษตรกรรม
ร.ร. หมายถึง โรงเรียน
ช หมายถึง เพศชาย
ญ หมายถึง เพศหญิง
ปวช. หมายถึง ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ปวส. หมายถึง ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

ตารางที่ 2 แสดงขนาดกลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในการวิจัย (ต่อ)

สถานศึกษา	บวช.1		บวช.2		บวช.3		บวส.1		บวส.2		รวม
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
สถาบันเทคโนโลยี- ราชมนคล วิทยาเขต ขอนแก่น	18	2	17	1	15	1	33	4	29	3	123
รวม	144	108	114	90	107	86	100	67	81	54	951

หมายเหตุ : การคำนวณได้ปัดทศนิยมขึ้นเป็นจำนวนเต็มทั้งหมด ดังนั้นขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ
จึงมีจำนวนเท่ากับ 951 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามปัญหาด้านวินัย และแบบสอบถามสภาพแวดล้อมของ
นักเรียนซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นการสอบถามข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ
สถานภาพของนักเรียน คือชื่อโรงเรียนที่นักเรียนสังกัดอยู่ เพศ ระดับการศึกษาและระดับชั้นปี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัญหาด้านวินัยของนักเรียน ผู้วิจัยได้ปรับปรุงมาจากแบบสอบถาม
พฤติกรรมด้านวินัยของนักเรียนของ พเยาว์ เกาทัณฑ์ทอง (2534) ซึ่งสร้างขึ้นโดยใช้แนวทาง
การสร้างจากแบบสอบถามการศึกษาพฤติกรรมกระทำผิดวินัยของนักเรียนระดับประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดบึงกาฬของ ณรงค์ สายพิมพ์ทอง (2530)

แบบสอบถามปัญหาด้านวินัย แบ่งออกเป็น 3 ด้านคือ ด้านการเรียน ด้านความประพฤติ
และด้านการแต่งกายรวม 40 ข้อ

ตารางที่ 3 โครงสร้างของแบบสอบถามปัญหาด้านวินัย

พฤติกรรมด้านวินัย	ข้อที่	จำนวนข้อ
1. ด้านการเรียน	1 - 11	11
2. ด้านความประพฤติ	12 - 33	22
3. ด้านการแต่งกาย	34 - 40	7
รวม		40

เกณฑ์การให้คะแนน

ลักษณะแบบสอบถาม เป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 อันดับ โดยมีเกณฑ์ดังนี้

- 5 คือ บ่อยที่สุด หมายถึง ข้อความในประโยคนั้นตรงกับพฤติกรรมทุกครั้ง
- 4 คือ บ่อย หมายถึง ข้อความในประโยคนั้นตรงกับพฤติกรรมเกือบทุกครั้ง
- 3 คือ ปานกลาง หมายถึง ข้อความในประโยคนั้น ตรงกับพฤติกรรมบางครั้ง
- 2 คือ น้อย หมายถึง ข้อความในประโยคนั้น ตรงกับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นน้อย
- 1 คือ น้อยที่สุด หมายถึง ข้อความในประโยคนั้น ไม่ตรงกับพฤติกรรมที่เกิดขึ้น หรือ
แทบไม่เคยปฏิบัติเลย

การให้คะแนนกำหนดไว้ โดยข้อความนั้นมีความหมายไปในทางใด

คำตอบ	ข้อความเชิงนิมาน	ข้อความเชิงนิเสธ
บ่อยที่สุด	5	1
บ่อย	4	2
ปานกลาง	3	3
น้อย	2	4
น้อยที่สุด	1	5

การแปลความหมายของคะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนพิจารณาจากพิสัยคะแนนของแบบสอบถาม ใช้เกณฑ์การตัดสินของ เบสท์ (Best, 1963 : อ้างถึงใน สายพา อังศุภโชติ, 2537) การประมวลผลจะนำค่าคำตอบในแต่ละด้านมารวมกัน แล้วหารด้วยจำนวนข้อในแต่ละด้านนั้น แล้วแปลความหมายของระดับค่าคะแนนเฉลี่ยออกเป็น 3 ระดับดังนี้

- ก. ค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00-2.33 หมายถึง นักเรียนมีปัญหาด้านวินัยอยู่ในระดับน้อย
- ข. ค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.34-3.66 หมายถึง นักเรียนมีปัญหาด้านวินัยอยู่ในระดับปานกลาง
- ค. ค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.67-5.00 หมายถึง นักเรียนมีปัญหาด้านวินัยอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 แบบสอบถาม สภาพแวดล้อม โดยแบ่งออกเป็นสภาพแวดล้อมทางครอบครัว สภาพแวดล้อมทางโรงเรียนและสภาพแวดล้อมทางสังคม ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยปรับปรุงเฉพาะแบบสอบถาม สภาพแวดล้อมทางครอบครัวในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู และสภาพแวดล้อมทางโรงเรียน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของครูและกลุ่มเพื่อน จากแบบสอบถามของ เพียวรี เกาทัณฑ์ทอง (2534) โดยแต่ละข้อความประกอบไปด้วยคำถามที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมของนักเรียน จำนวน 65 ข้อ

ตารางที่ 4 โครงสร้างของแบบสอบถามสภาพแวดล้อม

สภาพแวดล้อม	ข้อที่	จำนวนข้อ
1. สภาพแวดล้อมทางครอบครัว	1 - 26	26
2. สภาพแวดล้อมทางโรงเรียน	27 - 45	19
3. สภาพแวดล้อมทางสังคม	46 - 65	20
รวม		65

เกณฑ์การให้คะแนน

ลักษณะแบบสอบถาม เป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 อันดับ โดยมีเกณฑ์ดังนี้

- 5 คือ มากที่สุด หมายถึง นักเรียนมีความคิดหรือความรู้สึกต่อสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อนักเรียน ตรงกับความเป็นจริง มากที่สุด
- 4 คือ . มาก หมายถึง นักเรียนมีความคิดหรือความรู้สึกต่อสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อนักเรียน ตรงกับความเป็นจริง มาก
- 3 คือ ปานกลาง หมายถึง นักเรียนมีความคิดหรือความรู้สึกต่อสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อนักเรียน ตรงกับความเป็นจริง ปานกลาง
- 2 คือ น้อย หมายถึง นักเรียนมีความคิดหรือความรู้สึกต่อสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อนักเรียน ตรงกับความเป็นจริง น้อย
- 1 คือ น้อยที่สุด หมายถึง นักเรียนมีความคิดหรือความรู้สึกต่อสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อนักเรียน ตรงกับความเป็นจริง น้อยที่สุด หรือแทบไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริงเลย

การให้คะแนนกำหนดไว้ โดยข้อความนั้นมีความหมายไปในทางใด

คำตอบ	ข้อความเชิงนิเสธ	ข้อความเชิงนิเสธ
มากที่สุด	5	1
มาก	4	2
ปานกลาง	3	3
น้อย	2	4
น้อยที่สุด	1	5

การแปลความหมายของคะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนพิจารณาจากพิสัยคะแนนของแบบสอบถาม ใช้เกณฑ์การตัดสินของ เบสท์ (Best, 1963 : อ้างถึงใน สายพา อังศุภโชติ, 2537) การประมวลผลจะนำค่าคำตอบในแต่ละด้านมารวมกัน แล้วหารด้วยจำนวนข้อในแต่ละด้านนั้น แล้วแปลความหมายของระดับค่าคะแนนเฉลี่ยออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

- ค. ค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00-2.33 หมายถึง นักเรียนได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมอยู่ในเกณฑ์ไม่ดี
- ข. ค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.34-3.66 หมายถึง นักเรียนได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
- ก. ค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.67-5.00 หมายถึง นักเรียนได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมอยู่ในเกณฑ์ดี

3.3 การหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.3.1 ความตรง (Validity)

3.3.1.1 แบบสอบถามปัญหาด้วยวินัย

เนื่องจากผู้วิจัยได้ปรับปรุงแบบสอบถามมาจากแบบสอบถามพฤติกรรมด้านวินัยของ เพาเว่ เกาทัณฑ์ทอง (2534) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วไปหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน คือ ผู้ทรงคุณวุฒิฝ่ายปกครองนักเรียน 1 ท่าน ฝ่ายดูแลความประพฤตินักเรียนจากกองสารวัตรนักเรียน 1 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านจิตวิทยา 1 ท่าน รวมทั้งคณะกรรมการที่ปรึกษา

วิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.3.1.2 แบบสอบถามสภาพแวดล้อม

แบบสอบถามชุดนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยปรับปรุงเฉพาะแบบสอบถามสภาพแวดล้อมทางครอบครัวที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู และสภาพแวดล้อมทางโรงเรียนที่เกี่ยวกับพฤติกรรมครูและกลุ่มเพื่อนจากแบบสอบถามของ พเยาว์ เกาทัณฑ์ทอง (2534) โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางครอบครัว สภาพแวดล้อมทางโรงเรียน และสภาพแวดล้อมทางสังคม
2. ศึกษาสภาพแวดล้อมทางครอบครัว โรงเรียนและสังคมที่เกี่ยวข้องกับปัญหาด้านวินัยของนักเรียนมากที่สุด จากเอกสารงานวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดขอบเขตของสภาพแวดล้อมดังกล่าว
3. นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 1 และ 2 กำหนดความหมายของสภาพแวดล้อม โดยสร้างข้อคำถามดังต่อไปนี้

3.1 สภาพแวดล้อมทางครอบครัว แบ่งออกเป็น

- 3.1.1 ทศนคติของบิดามารดาตามการรับรู้ของนักเรียน
- 3.1.2 การอบรมเลี้ยงดู
 - 3.1.2.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย
 - 3.1.2.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบเผด็จการ
 - 3.1.2.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย
- 3.1.3 สัมพันธภาพในบ้าน
- 3.1.4 ที่อยู่อาศัย
- 3.1.5 ฐานะทางเศรษฐกิจ

3.2 สภาพแวดล้อมทางโรงเรียน

- 3.2.1 พฤติกรรมของครู
- 3.2.2 กลุ่มเพื่อน
- 3.2.3 สภาพห้องเรียน
- 3.2.4 บริเวณโรงเรียน
- 3.2.5 วิธีการปกครองนักเรียน

3.3 สภาพแวดล้อมทางสังคม

3.3.1 สภาพชุมชน

3.3.2 สัมพันธภาพกับสมาชิกในชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่

3.3.3 สื่อมวลชน

3.3.4 การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมือง

3.3.5 การรับวัฒนธรรมของต่างชาติ

3.3.6 ช่องว่างระหว่างวัย

ข้อคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 อันดับ ตามแบบของ ลีเคอร์ท จำนวน 65 ข้อ

- ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) นำแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน และคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

- ความตรงตามภาวะสันนิษฐานหรือความตรงตามทฤษฎี (Construct Validity) นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ และคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปทดลองใช้กับนักเรียนวิทยาลัยเทคนิคขอนแก่นที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน เพื่อนำมาหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation). ตามวิธีคำนวณหาค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment) โดยเลือกเอาข้อที่มีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมที่พิสัยระหว่าง .20 - .56 จำนวน 51 ข้อ และอีกจำนวน 14 ข้อ ที่มีพิสัยต่ำกว่า .20 เล็กน้อย ได้นำกลับมาให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงอีกครั้ง จึงได้แบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 65 ข้อ เพื่อนำมาใช้เป็นแบบสอบถามจริงในการเก็บข้อมูล

3.3.2 ความเที่ยงของแบบสอบถาม (Reliability)

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้งสองฉบับไปหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยการนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น ที่ไม่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) แบบสอบถามปัญหาด้านวินัยได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .89 และแบบสอบถามสภาพแวดล้อมได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .81

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ขออนุญาตกรมต้นสังกัดของโรงเรียนและผู้อำนวยการของโรงเรียน พร้อมกำหนดวัน เวลา และสถานที่ที่จะนำแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างตอบ และรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์คืนมา จำนวน 941 ชุด

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

3.5.1 ประมวลผลนับจำนวนกลุ่มตัวอย่างและค่าร้อยละจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ระดับชั้นปี

3.5.2 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) คะแนนรายข้อ คะแนนรายด้าน และคะแนนรวมของปัญหาด้านวินัยและสภาพแวดล้อมของนักเรียน

3.5.3 วิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยรายด้านและคะแนนรวมของปัญหาด้านวินัยและสภาพแวดล้อมตามตัวแปร เพศ ระดับการศึกษา โดยใช้ t-test

3.5.4 วิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยรายด้านและคะแนนรวมของปัญหาด้านวินัยและสภาพแวดล้อมตามตัวแปรระดับชั้นปี โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ในการที่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe Method)

3.5.5 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาด้านวินัยและสภาพแวดล้อมของนักเรียน เป็นรายด้านและโดยส่วนรวมโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation)

3.5.6 สร้างสมการในการพยากรณ์ปัญหาด้านวินัยของนักเรียน โดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเป็นขั้น (Stepwise Multiple Regression Analysis)